



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I STOCKHOLM**  
Allmänna avdelningen

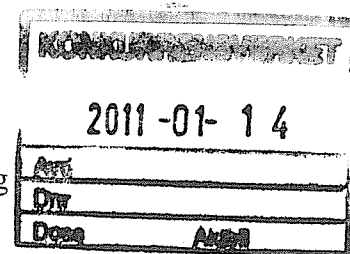
**DOM**  
2011-01-13  
Meddelad i  
Stockholm

Mål nr  
45598-10  
Enhet 13

**KLAGANDE**

Merck Sharp & Dome (Sweden) AB, 556187-0014

Ombud: Advokat Elisabet Lundgren och Niclas Widjeskog  
Linklaters Advokatbyrå AB  
Box 7833  
103 98 Stockholm

**MOTPART**

Stockholms läns landsting  
Upphandlingsenheten

Ombud: Advokat Roger Hagman  
Advokatfirman Roger Hagman AB  
Box 3460  
103 69 Stockholm

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

**DOMSLUT**

Förvaltningsrätten avslår Merck Sharp & Dome (Sweden) AB:s ansökan om åtgärder enligt LOU.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut av den 22 november 2010 avseende läkemedelskategori J01DH51 "Imipenem med enzymhämmare" i upphandlingen upphör härmed att gälla.

Dok.Id 81043

**Postadress**  
115 76 Stockholm

**Besöksadress**  
Tegeluddsvägen 1

**Telefon**  
08-561 680 00

**E-post:**  
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

**Telefax**  
08-561 680 01

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
09:00-15:00

### BAKGRUND OCH YRKANDEN

Stockholms läns landsting (SLL) har genomfört en öppen upphandling avseende successiva leveranser av läkemedel och läkemedelsnära produkter på rekvisition, efter avrop, till bl.a. SLL:s förvaltningar, bolag, stiftelser och entreprenörer. Upphandlingen utlystes i anbudsförfrågan den 19 april 2010 och sista dag för inlämnande av anbud var 31 maj 2010. Av kravspecifikationen framgår att offererade läkemedel senast den 15 september 2010 skulle vara godkända för försäljning i enlighet med bestämmelserna i läkemedelslagen (1992:859) och uppfylla de krav och bestämmelser som gäller för godkända läkemedel i Sverige. SLL meddelade den 3 november 2010 tilldelningsbeslutet varvid anbudsgivaren Hospira Nordica AB (Hospira), vars läkemedel inom läkemedelskategorin J01DH51 "Imipenem med enzymhämmare" godkändes den 10 september 2010, ansågs ha lämnat det förmånligaste anbudet.

**Merck Sharp & Dome (Sweden) AB (MSD)** ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas såvitt avser läkemedelskategori J01DH51 "Imipenem med enzymhämmare", på så sätt att den leverantör som antagits, Hospira, utesluts från fortsatt deltagande i upphandlingen. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om såvitt avser läkemedelskategorin J01DH51 "Imipenem med enzymhämmare".

**SLL** bestrider yrkandena men vitsordar att anbudsförfrågan borde ha utformats på annat sätt med konsekvens att upphandlingen i denna del får göras om, för det fall förvaltningsrätten skulle finna att Hospiras anbudsgivning utgör marknadsföring enligt läkemedelslagen.

Förvaltningsrätten beslutade den 22 november 2010 att upphandlingen avseende läkemedelskategorin J01DH51 "Imipenem med enzymhämmare" inte får avslutas innan rätten beslutar annat.

## PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

MSD anger i sin ansökan följande. Genom tilldelningsbeslutet i upphandlingen har Hospira antagits som leverantör i läkemedelskategorin J01DH51 "Imipenem med enzyminhämmare". Hospiras läkemedel Imipenem/Cilastatin godkändes den 10 september 2010. Hospira har genom att delta i upphandlingen med ett ännu inte godkänt läkemedel agerat i strid med läkemedelslagens bestämmelser om förbud mot marknadsföring. Hospira har kunnat antas som leverantör, trots det lagstridiga agerandet, genom SLLs krav att läkemedel först den 15 september 2010 ska vara godkända för försäljning. Skall-kravet möjliggör deltagande i upphandlingen av leverantörer som bryter mot läkemedelslagen genom att i upphandlingen marknadsföra läkemedel som inte är godkända för försäljning. Till följd av detta har MSD berövats möjligheten att vinna upphandlingen.

### *Marknadsföring enligt läkemedelslagen*

Enligt läkemedelslagen 21 a § är marknadsföring av humanläkemedel som inte har godkänts för försäljning förbjuden. Marknadsföring ska enligt förarbetena definieras i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (direktivet; jfr. prop. 2005/06:70 s. 194). Begreppet marknadsföring enligt direktivet utgörs av information vid uppsökande försäljning, lokala reklamkampanjer eller förmånserbjudanden som syftar till att främja förskrivning, leverans, försäljning eller konsumtion av läkemedel. Kammarrätten i Stockholm har i dom den 28 juni 2010 (mål nr 7528-09) tolkat begreppet marknadsföring och funnit att informationen i en upphandling förekommer i ett sammanhang av närings- eller affärsmässig karaktär, att deltagande i en upphandling har ett kommersiellt syfte, att information som lämnas i anbud syftar till att främja försäljningen av anbudsgivarens varor eller tjänster. Detta innebär att upphandlingsprocesser faller utanför propo-

sitionsuttalandets (prop. 2005/06:70 s. 194) undantag i fråga om passivt saluhållande som SLL hänvisar till.

SLL anser inte att det förelegat någon risk för att förskrivning eller konsumtion av Hospiras offererade läkemedel skulle kunna bli aktuellt före den 15 september till följd av anbudsgivningen. Vidare har SLL anfört att endast en begränsad krets hanterar anbuden under utvärderingen. Det bör särskilt noteras att begreppet marknadsföring enligt direktivet utgörs av *varje form* av information vid uppsökande försäljning, lokala reklamkampanjer eller förmånserbjudanden som *syftar till* att främja förskrivning, leverans, försäljning eller konsumtion av läkemedel. Att det vid tillhandahållande av informationen föreligger en omedelbar risk för konsumtion av ett icke för försäljning godkänt läkemedel är enligt direktivet inte en förutsättning såsom SLL synes mena. De allmänna skyddsintressen som värnas genom förbudsbestämmelsen ska tillvaratas på ett så tidigt studium som möjligt och inte först efter det att en ingående bedömning har gjorts ifall en sådan omedelbar risk är för handen. Marknadsföring enligt direktivets lydelse förelåg i det nu aktuella fallet redan vid tillhandahållandet av informationen till SLL och situationen den 15 september 2010 eller vid tilldelningsbeslutet saknar därmed relevans. Endast den omständigheten att det i förevarande fall gäller ett icke godkänt läkemedel som inte skulle kunna antas och därmed inte kunna förskrivas eller konsumeras, kan inte föranleda slutsatsen att en sådan anbudsgivares deltagande i offentliga upphandlingar inte utgör marknadsföring. Enligt SLLs resonemang är det dessutom oklart vid vilken tidpunkt en anbudsgivare som deltar med ett icke godkänt läkemedel, och sedermera erhåller godkännande, ska anses ha börjat ägna sig åt marknadsföring i enlighet med läkemedelslagens mening. SLL menar på att en begränsad krets som hanterar anbuden under utvärderingen är ett skäl till att anse att marknadsföring inte föreligger. Det stämmer inte eftersom inte heller storleken på mottagarkretsen är en förutsättning enligt direktivet. Tvärtom stärker den maktposition och köpkraft som en upp-

handlande myndighet och de personer som hanterar upphandlingen besitter, ytterligare det faktum att det är fråga om att främja förskrivning, leverans, försäljning eller konsumtion av läkemedel på sätt som andes i direktivet.

Sammantaget utgör en anbudsgivares deltagande i offentliga upphandlingar marknadsföring och leverantörer som i sådana upphandlingar erbjuder läkemedel som inte har godkänts för försäljning agerar i strid med läkemedelslagen.

*Villkorat anbud, proportionalitet och likabehandling*

Det aktuella specifikationskravet har missgynnat övriga leverantörer och strider mot de grundläggande principerna i och kravet på proportionalitet och likabehandling enligt 1 kap. 9 § LOU. SLLs kravspecifikation för upphandlingen att läkemedel först den 15 september 2010 ska vara godkända för försäljning i enlighet med bestämmelserna i läkemedelslagen, möjliggör deltagande i upphandlingen av leverantörer som bryter mot läkemedelslagen genom att i upphandlingen marknadsföra läkemedel som inte är godkända för försäljning. Kravspecifikationen skulle rätteligen angivit att läkemedel vid tidpunkten för anbudstidens utgång skulle vara godkända för försäljning enligt läkemedelslagen, dvs. den 31 maj 2010. Specifikationskravet har inneburit att Hospira, som annars inte kunnat medverka i upphandlingen avseende läkemedlet Imipenem/Cilastatin, antagits som leverantör av nämnda läkemedel på rekvisition, till nackdel för MSD, vars läkemedel är godkänt och som därmed missgynnats av kravspecifikationen. Specifikationskravet har även möjliggjort för Hospira att marknadsföra sitt icke-godkända läkemedel och delta i upphandlingen utan att behöva göra samma överväganden och risktaganden som andra leverantörer, eftersom Hospiras anbud i praktiken varit villkorat av erhållet godkännande. Vidare delar MSD inte SLLs uppfattning avseende påståendet att det inte är ovanligt att ett sådant krav på godkännande efter anbudstidens utgång ställs i

upphandlingar i exempelvis trafikupphandlingar med trafiktillstånd och att kravet därför är lämpligt och inte står i strid med vare sig likabehandlingsprincipen eller principen om proportionalitet. En väsentlig skillnad mellan läkemedelsupphandling och en trafikupphandling är att en anbudsgivares deltagande i offentliga upphandlingar avseende läkemedel utgör marknadsföring enligt läkemedelslagen och anbudsgivare som deltar i upphandlingar med läkemedel som inte är godkända för försäljning bryter därmed mot läkemedelslagen. Det kan knappast anses vara vare sig lämpligt eller nödvändigt att SLL i dess kravspecifikation möjliggör för leverantörer, som bryter mot läkemedelslagen genom att i upphandlingen marknadsföra läkemedel som inte är godkända för försäljning, att delta i upphandlingen. Det kan heller inte anses att principen om likabehandling har iakttagits genom tillämpningen av det aktuella specifikationskravet.

SLL anför i yttrande över ansökan i huvudsak följande.

*Marknadsföring enligt läkemedelslagen*

Enligt artikel 86 i direktivet definieras marknadsföring som varje form av information vid uppsökande försäljning m.m. som syftar till att främja bl.a. förskrivning och konsumtion av läkemedel. Anbudsgivare som inte innan den 15 september 2010 erhållit ett godkännande för sitt läkemedel kommer att förkastas och anbudsgivningen kan i sådana fall inte anses ske i syfte att främja förskrivning och konsumtion. Syftet med bestämmelsen 21 a § läkemedelslagen är klart. Ett icke godkänt läkemedel ska inte kunna förskrivas eller konsumeras innan det har godkänts.

I andra hand görs gällande att undantaget i artikel 86.2 andra och tredje strecksatserna i direktivet är tillämpliga. Hospiras anbud innehåller uppgifter som landstinget efterfrågat, dvs. uppgifter som saknar reklamkaraktär, som är faktamässiga samt informativa och som inte innehåller några påståenden om läkemedlet. SLL får därför peka på att sakförhållandena i den

åberopade domen från kammarrätten skiljer sig åt från omständigheterna i nu aktuell upphandling. Kammarrättsdomen gällde ett fall där bolaget Desitin Pharma AB av Läkemedelsverket förbjudits vid vite att använda ett visst påstående i sin marknadsföring. Trots detta lämnade Desitin Pharma AB ett anbud i en offentlig upphandling innehållande bland annat det förbjudna påståendet. Enligt läkemedelsverket hade bolaget inte behövt lämna just denna uppgift i anbudet, utan kunde ha gett relevant information hänförlig till utvärderingskriterierna utan att använda det förbjudna påståendet. Kammarrätten fann att lämnande av anbud i en offentlig upphandling är att likställa med sådan uppsökande försäljning som avses i direktivet. Omständigheterna skiljer sig dock från de i nu aktuell upphandling där ett anbud med icke godkänt läkemedel överhuvudtaget inte skulle kunna antas och därmed inte heller kunna förskrivas eller konsumeras. Sammanfattningsvis menar SLL på att Hospiras anbud inte anses som marknadsföring av läkemedel i läkemedelslagens och direktivets mening. Vidare träffas anskaffningsfrämjande åtgärder och passivt saluhållande inte av direktivets bestämmelser (2005/06: 70 s. 194).

Det framgår av prop. 2005/06:70 s. 201 att det inte minst av hälsoskäl anses föreligga ett tungt vägande allmänt intresse av att motverka marknadsföring av läkemedel, vars säkerhet och ändamålsenlighet inte har granskats och godkänts i den ordning som normalt gäller för sådana produkter. Marknadsföring av läkemedel som inte godkänts medför påtagliga risker för försäljning och konsumtion av dessa, vilket i sin tur medför stora risker för människors hälsa, dels genom intag av läkemedel som i sig är farliga att använda, dels genom att sådan konsumtion av läkemedel kan leda till att människor inte söker relevant vård. Detta utgör tungt vägande skäl. Genom att uppställa kravet att offererade produkter skulle vara godkända senast den 15 september 2010 var SLL, som beräknade att tilldelningsbeslutet skulle meddelas kring slutet av oktober månad, förvissat om att inget läkemedel som inte var godkänt för försäljning skulle komma att antas. Fram

till dess att tilldelningsbeslut meddelas råder dessutom absolut upphandlingssekretess för den begränsade krets som hanterar anbuden under utvärderingen. Det förelåg inte under några förhållanden någon risk för att förskrivning eller konsumtion till följd av Hospiras offererade läkemedel skulle kunna bli aktuell före den 15 september 2010 till följd av anbudsgivningen. Det förelåg heller ingen risk för att ett läkemedel som inte var godkänt för försäljning skulle antas. Anbudsgivarna var väl medvetna om att läkemedel som inte var godkända senast den 15 september 2010 inte skulle komma att antas och något kontrakt skulle därmed inte bli aktuellt. Anbudsgivningen har inte inneburit någon risk för människors hälsa eller risk för konsumtion av ett läkemedel som inte godkänts för försäljning och därför kan anbudsgivningen inte ses som marknadsföring av läkemedel, vare sig enligt läkemedelslagen eller enligt direktivet.

*Villkorat anbud, proportionalitet och likabehandling*

MSD gör gällande att Hospiras anbud varit villkorat av erhållet godkännande i strid med LOU, principerna om likabehandling och proportionalitet. Påståendena bestrids. SLL har tydligt redovisat att ett godkännande skulle finnas den 15 september 2010. Det är inte ovanligt att krav på godkännande efter anbudstidens utgång ställs i upphandlingar, exempelvis kan vid trafikupphandlingar krav ställas på att trafikillstånd ska finnas vid ett visst datum. Syftet är bl.a. att ge tillfälle till så många anbudsgivare som möjligt att lämna anbud och därmed öka konkurrensen. Den omständigheten att landstingen givit anbudsgivare möjlighet att presentera ett godkännande efter anbudstidens utgång strider således inte mot bestämmelserna i LOU. Samtliga anbudsgivare har haft samma möjlighet att lämna anbud med produkter som beräknades vara godkända senast 15 september 2010. Påståendet om att Hospira genom att delta med ett läkemedel som ännu inte godkänts slipper göra samma överväganden och risktaganden som andra leverantörer eftersom Hospiras anbud i praktiken varit villkorat av erhållet godkännande, vitsordas inte. För det fall förvaltningsrätten skulle



finna att anbudsfrågan och anbudsgivning i nu aktuell upphandling står i strid med läkemedelslagens förbud mot marknadsföring av läkemedel är det enligt SLL:s mening inte möjligt att lämna anbud med läkemedel som inte godkänts.

## DOMSKÄL

### *Tillämpliga bestämmelser*

Eftersom den aktuella upphandlingen påbörjades före den 15 juli 2010 ska förvaltningsrätten vid prövning av MSDs ansökan tillämpa LOU:s bestämmelser i lydelsen före den 15 juli 2010.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 16 kap. 1 § LOU första stycket får en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

I 16 kap. 2 § LOU första stycket är följande föreskrivet. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

I 21 a § läkemedelslagen anges bl.a. följande. Marknadsföring av humanläkemedel som inte har godkänts för försäljning är förbjuden. Marknadsföring av humanläkemedel får inte riktas till barn. Med undantag för kampanjer för vaccination av människor mot infektionssjukdomar är marknadsföring av receptbelagda läkemedel som riktas till allmänheten förbjuden.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG (direktiv) stadgar bl.a. följande. Artikel 86

1. I denna avdelning avses med marknadsföring av läkemedel varje form av information vid uppsökande försäljning, lokala reklamkampanjer eller förmånserbjudanden som syftar till att främja förskrivning, leverans, försäljning eller konsumtion av läkemedel. Begreppet avser särskilt

FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I STOCKHOLM

DOM

Allmänna avdelningen

- läkemedelsreklam som riktas till allmänheten,
- läkemedelsreklam som riktas till personer som är behöriga att förskriva eller lämna ut läkemedel,
- besök av läkemedelsrepresentanter hos personer som är behöriga att förskriva läkemedel,
- tillhandahållande av prover,
- användning av åtgärder för att främja förskrivning eller leverans av läkemedel som innebär gåva av, eller erbjudande eller löfte om, varje slag av förmån eller bonus, i pengar eller in natura, såvida inte det verkliga värdet av vad som erbjuds är obetydligt,
- sponsring av säljfrämjande sammankomster som besöks av personer som är behöriga att förskriva eller lämna ut läkemedel,
- sponsring av vetenskapliga kongresser som besöks av personer som är behöriga att förskriva eller lämna ut läkemedel och särskilt betalning av deras kostnader för resa och uppehälle i samband med detta.

2. Följande omfattas inte av denna avdelning:

- Märkning av läkemedel och utformning av bipacksedlar, på vilket bestämmelserna i avdelning V skall tillämpas.
- Sådan korrespondens, eventuellt åtföljd av material som saknar reklamkaraktär, som krävs för att besvara speciella frågor om vissa läkemedel.
- Faktamässiga och informativa meddelanden och referensmaterial som till exempel kan gälla förändringar av förpackningar, varningar för ogynnsamma reaktioner som ingår i de allmänna försiktighetsåtgärderna i fråga om läkemedel, produktkataloger och prislistor, förutsatt att de inte innehåller några påståenden om läkemedlen.
- Information om människors hälsa eller sjukdomar, förutsatt att ingen hänvisning, ens indirekt, görs till läkemedel.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel

Artikel 87

1. Medlemsstaterna skall förbjuda varje marknadsföring av läkemedel för vilka ett godkännande för försäljning enligt gemenskapslagstiftningen inte har beviljats.

*Förvaltningsrättens bedömning*

Utgör deltagande i upphandlingen marknadsföring enligt läkemedelslagen?

Enligt läkemedelslagen är marknadsföring av humanläkemedel som inte har godkänts för försäljning förbjuden. Någon definition av begreppet marknadsföring har inte införts i läkemedelslagen. Begreppet marknadsfö-

ring ska istället tolkas mot bakgrund av direktivet (prop. 2005/06:70 s. 193 f.). Begreppet definieras i artikel 86 som varje form av information vid uppsökande försäljning som syftar till att främja förskrivning, leverans, försäljning eller konsumtion av läkemedel. Därefter följer en icke uttömmande uppräkningslista av åtgärder som särskilt avses. I den kammarrättsdom som klaganden åberopar i målet hade kammarrätten att ta ställning till om en anbudsgivares deltagande i offentlig upphandling kan anses utgöra marknadsföring i direktivets mening (Kammarrätten i Stockholm, dom den 28 juni 2010, mål nr 7528-09). I detta avgörande uttalade kammarrätten bl.a. följande. Anbudsgivares deltagande i offentliga upphandlingar har ett kommersiellt syfte och information som lämnas i anbud syftar till att främja försäljningen av anbudsgivarnas varor eller tjänster. Information i en upphandling som förekommer i ett sammanhang av närings- eller affärs- mässig karaktär är ett indicium på att det är fråga om marknadsföring. Enligt förarbetena (prop. 2005/06:70 s. 194) ska anskaffningsfrämjande åtgärder och passivt saluhållande inte träffas av direktivets bestämmelser. Kammarrätten slog dock fast att lämnande av anbud är en aktiv marknads- åtgärd av uppsökande och av försäljningsfrämjande karaktär varvid direktivet är tillämpligt.

I artikel 86.2 i direktivet uppräknas ett antal omständigheter som inte omfattas av direktivets bestämmelser om marknadsföring. I andra strecksatsen anges sådan korrespondens, eventuellt åtföljd av material som saknar reklamkaraktär, som krävs för att besvara speciella frågor om vissa läkemedel. I tredje strecksatsen samma artikel anges faktamässiga och informativa meddelanden och referensmaterial. I den nyss nämnda kammarrättsdomen hade anbudsgivaren till sitt anbud fogat information utöver vad som krävdes för att delta och konkurrera med andra leverantörer i upphandlingen. Därför ansåg kammarrätten att varken andra strecksatsen i artikel 86.2 eller något annat undantag i direktivet i det fallet var tillämpligt. Att kammarrätten förde ett resonemang om tillämpligheten av undantaget genom

att jämföra den information som lämnades i anbudsprocessen med det som efterfrågades i förfrågningsunderlaget, tyder på att kammarrätten inte ansåg att anbudsgivares deltagande i en offentlig upphandling i sig var tillräckligt för att det skulle vara fråga om marknadsföring. I nu aktuell upphandling har anbudsgivaren Hospira inte lämnat några uppgifter utöver dem som SLL efterfrågat. Uppgifterna saknar vidare reklamkaraktär. De är fakta-mässiga och informativa och innehåller inga påståenden om läkemedlen. Det är således fråga om sådana omständigheter som enligt andra och tredje strecksatsen inte omfattas av direktivets bestämmelser. Endast det förhållandet att Hospira deltog i upphandlingen utgör därmed enligt förvaltningsrättens bedömning inte marknadsföring.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att det i detta fall inte är fråga om otillåten marknadsföring.

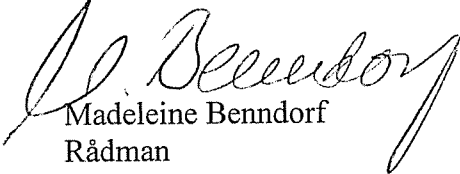
#### Villkorat anbud, proportionalitet och likabehandling

Syftet med LOU är att all offentlig upphandling ska göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns. Avsikten med formuleringen av skall-kravet var enligt SLL bl.a. att ge så många anbudsgivare som möjligt tillfälle att lämna anbud och på så vis öka konkurrensen, vilket får anses vara förenligt med upphandlingsreglernas syfte. Av följande skäl anser förvaltningsrätten att det är tillräckligt att kravet på godkännande är uppfyllt vid avtalstillfället. Ett krav på godkännande redan vid anbudstillfället kan leda till att mindre aktörer med produkter som ännu inte hunnit etableras på marknaden utesluts från upphandlingen varvid de större aktörerna gynnas. Det ligger vidare i upphandlande myndighets intresse att den leverantör som antas tillhandahåller produkter av viss kvalitet, vilket ett godkännande försäkrar. Specifikationskravet är tydligt formulerat och samtliga anbudsgivare har haft samma möjlighet att lämna anbud med produkter som beräknades vara godkända den 15 september 2010 för en avtalsperiod som börjar löpa den 1 januari 2011. Enligt förvaltningsrättens bedömning

har SLL inte brutit mot någon av de grundläggande principerna i LOU vid utformningen och tillämpningen av det aktuella specifikationskravet. Kravet är inte heller onödigt strängt eller olämpligt för att uppnå syftet, dvs. att tillhandahålla SLL godkända läkemedel inom ramen för avtalet.

Sammantaget finner rätten att det saknas grund för ingripande enligt LOU. Ansökan om överprövning ska avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (DV 3109/1A LOU)



Madeleine Benndorf  
Rådman

Föredragande har varit förvaltningsrättsnotarien Danijela Blagojevic.



# SVERIGES DOMSTOLAR

## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### **Skrivelsen med överklagande ska innehålla**

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU